

Bajka o možu, ki si je želel drug križ.

Nekoč je živel kmet, kateri je moral nositi vse svoje življenje težak križ.

Kamor je šel, kar je počel, vedno mu je tisti križ žulil hrbet in rameni. Komaj se je zjutraj prebudil, že je začutil, kako ga tišči križ. Šel je na delo, in ž njim je šel tudi križ. Med trudapolnim delom je čutil, kako se mu zajedajo trdi njegovi robovi v meso. Ko je sedel k bornemu kosilcu, imel je na ramenih križ. Zvečer se je vračal izdelan in onemogel od dela s križem na rami. In kadar je legal izmučen pozno v noč k počitku, spremil ga je križ tudi v posteljo. Predeval ga je z ene rame na drugo; a povsod ga je enako tiščal, enako žulil. Imel je že popolnoma oguljeni in ranjeni rameni. Večkrat mu je pritekla iz ran kapljica krvi ter spolznila po prsih ali hrbtu navzdol.

Podnevi ga je že še prenašal, četudi silno težko. Imel je mnogo drugega opravila in tako je včasih vsaj za trenutek pozabil na svojo pezo. Hujše je bilo zvečer, ko je legel v posteljo. Takrat je občutil vso neznosno težo svojega križa.

Krvave rane, katere mu je zasekal čez dan križ s svojim robom, so ga grozno pekle in žgale. Zdelo se mu je, kakor da ga kdo žge z razbeljenim železom.

Kako rad bi bil odložil križ vsaj za trenutek! Ohladili bi se mu bili vsaj nekoliko rameni. Izpočil bi se in morda bi se krvave rane vsaj nekoliko zacelile do jutra. — A ni ga mogel odložiti. Ni ga mogel prijeti in djati poleg sebe. Križ se ga je držal kakor klôp, ki se zajé v živo meso. Včasih se je ure in ure premetaval v postelji ter tožil o svojih bolečinah. Naпослед je ves izmučen zatisnil oči. Le v sladkem spanju je pozabil na svoje breme...

In ta križ je moral nositi vse svoje življenje; komaj se je zavedel, da je na svetu, že je začutil na svojih ramah križ. Ko je stopil prvič v šolo, že je

prinesel križ s seboj. — Seveda ni bil takrat tako velik in težak kakor sedaj!

Izkušal se ga je takoj znebiti, pa ni šlo. Mrmral in tožil je, pa vse ni nič pomagalo. Naposled se je udal ter voljno trpel. Mislil je, ko odraste, bode lažje nosil to breme. Ko postane krepak mladenič, ga ne bode toliko oviral ta križ, če ga že mora nositi. In pozneje kot močan mož se niti zmenil ne bode za tak križek . . .

Rastel je in rastel ter postal krepak mladenič in iz mladeniča postaven mož. A ž njim je rastel tudi križ. Za kolikor je postal on vsak dan večji in močnejši, za toliko je postal tudi križ večji in težji.

Izprva je to gledal s strahom in trepetom. Končno je pa opazil, da nosijo tudi drugi ljudje v vasi vsak svoj križ. In vsakdo je tarnal in tožil svoje breme. Vendar se je njemu zdelo, da niso tako veliki in težki križi drugih, kakor je njegov. Tudi da nimajo tako ostrih in trdih robov kakor njegov. Kljubtemu ni on tožil posebno, dasi je imel največ vzroka. Voljno in udano je trpel, kar mu je naložil Bog.

Nekoč pride po opravkih v veliko mesto. Tu je gledal ljudi, ki so vreli po širokih ulicah kakor mravlje na mravljišču. Videl je lepe gospe, ki so se bleščale v zlatu. Videl je imenitne gospode v lepih črnih oblekah, tudi poleti z rokavicami na rokah in z visokimi črnosvetlimi klobuki na glavi. Videl je uboge delavce, ki so hiteli bledi in suhi do kosti na delo do tovarne. Videl je razcapane berače, ki so se plazili od vogla do vogla ter prosili ubogaime. — A vsi, od najvišjega kneza do zadnjega berača, vsi so nosili s seboj križe.

Seveda je imela gospôda lepo pobarvane križe. Nekateri so imeli celo z zlatom okovane. Tudi se mu je zdelo, da so ti križi veliko manjši. Nosilo bi se jih lažje, kakor pa tiste velike in okorne križe, kakor jih nosijo tovarniški delavci ali mestni berači in kakršnega nosi tudi on.

Ko je vse to gledal, vzbudi se mu vroča želja. Če se že ne more iznebiti križa, bi vsaj rad imel tako lahkega in pripravnega, kakor jih nosi gôspoda v mestu.

Tisti križek bi že nosil. Pravzaprav bi bilo še lepo, ko bi on imel tako lepo pobarvan in morda še celo z zlatom okovan križ.

Vrnil se je ves nesrečen iz mesta. Vedno bolj-inbolj nezadovoljen je bil s svojim križem. Pričel je godrnjati, da mu je Bog naložil pretežak križ. To ni pravično, si je mislil. Nekateri nosijo tako majhne križce, lepe in pripravne; on pa mora nositi tako težko nerodo. Zakaj je naložil Bog ravno njemu tako težak križ in drugim tako lahke? — Vsako otroče bi nosilo tak križek, kakor jih nosi gospôda po mestih. Saj ga še čuti ne. In tako lep je, pa še z zlatom okovan! — Le naj bi tista gospôda poizkusila ž njegovim križem. Videla bi, kaj je križ. To pač ni prav, da nimajo vsi enakih križev.

V svoji veliki nadlogi se zateče k Bogu. Prosi ga, naj mu dá vendar lažji križ in odvzame to neznosno breme. Najljubše bi mu seveda bilo, če bi dobil takega, kakršne je videl v mestu pri gospôdi.

Bog mu usliši prošnjo.

Kmet se nekega jutra prebudi in zapazi ob sebi v svojo veliko radost prav tak križ, kakršnega si je želel sam: majhen, lepo pobarvan in še celo z zlatom okovan. — Njegov stari križ je pa izginil.

Ves vesel vstane ter zahvali presrečen Boga, da je uslišal njegovo prošnjo.

„No, ta-le križec bom pa že nosil“, misli si. „Kako je lep in pripraven! Kako dobro se mi prilega na ramo. Ko bi si ga delal sam, ne mogel bi si napraviti bolj pripravnega.“

Potem poizkusi privzdigniti rameni. Pa ni šlo nič posebno dobro.

„Pezán pa je, pezán“, pravi sam pri sebi. „Kdo bi si mislil, da je ta stvarca tako težka? Pa vendar se mi zdi, da je lažji od moje stare nerode. Bode že, bode že, samo da se ga malo privadim.“

Gre kakor po navadi na delo. Ker ravno ni imel drv doma, zato napreže voz in se napoti v gozd po drva.

Zadovoljen sede s svojim novim križem na voz in požene. Premišljeval je, kako lahko bode sedaj

živel, ker nima več onega težkega križa. Iz takega premišljevanja ga vzdrami huda bolečina na rami. Tako ga ni še nikoli skelelo pod starim križem. Pogleda in vidi, da se mu je oster rob križa zajedel čisto v meso.

Predene ga z desne rame na levo. A tudi ta ga prične žgati vedno bolj. Z leve ga dene zopet na desno.

„E, spak! pa je vendar težji kakor sem mislil izprva.“

Tako presojuje in ga predeva z ene rame na drugo. Pa vse nič ne pomaga. Križ ga tišči vedno bolj. Njegovi ostri, z zlatom okovani robovi mu režejo globoke rane. Iz ran pa kaplja kapljica za kapljico krvi.

Že sredi pota se pokesa, zakaj si je izprosil drugi križ. Njegov prejšnji je bil res velik in neroden, a tako težak vendar ni bil kakor je ta. Tako težko ga ni nikdar nosil. Preje se mu je le redko prikazala kapljica krvi iz ran. Sedaj pa kar kaplja neprenehoma.

V težkih mukah se pripelje do svojega gozda. Stopi ves zmučen od bolesti z voza in naklada drva. Nakladal je počasi kakor še nikdar. Kadar se je sklonil po klado, da bi jo dejal na voz, je komaj komaj vstal. Tako ga je tiščal tisti lepi z zlatom okovani križ k tlom. Za vsakim polenom je moral počivati. Nalagal je že dve uri in niti polovice ni naložil. Preje je opravil to v četrť ure. — Moj Bog! In vedno bolj slabi! Kri mu kar curlja iz ran. Kaj bode, kaj bode?

Pobratí hoče še eno vejo, da bi jo dejal na voz. Potem pa gre domov, če se mu tudi vsi ljudje smejejo, ko pripelje skoro prazen voz. Ne more, pa ne more več. Samo, da še pride živ domov. Še ta veja torej. —

Sklone se in s tresočimi rokami prime za vejo. Hoče vstati. A križ ga tako teži, da ne more vzrav-nati hrbta. Poizkuša z vso silo. Ne gre, pa ne gre. Ves onemogel od bolečin se zgrudi nezavesten poleg veje na tla.

Solnce se je nagnilo že globoko k zatonu. Večerna sapica se je igrala z vrhovi košatih bukev in močnih gabrov. Ptice so utihnile. Le tu pa tam se

je še čulo žgolenje krilatega gozdnega prebivalca. Hladna rosica je padala na zemljo. Objela je tudi ubogega kmetiča, ki je še vedno ležal poleg veje, kakor se je zjutraj zgrudil v nezavest. Zmočila mu je čelo ter ga prebudila. Izprva se ni zavedel, kje da je. Zdelo se mu je, kakor da bi bil dolgo spal in imel grozne sanje. Nosil je dolgo, dolgo težak križ na rami. Hotel se ga je iznebiti, pa se ga ni mogel. Gledal je ljudi, ki so tudi nosili križe. Pa drugi križi so bili lepi, majhni, nekateri še z zlatom okovani. Njegov pa je bil velik, težak in neroden. Zaželel si je imeti tudi on tako lahek križ, kakor so ga imeli drugi. Dobil ga je. Bil je majhen in okovan z zlatom. Vesel ga je naložil. Pa bil je težak, grozno težak — novi križ. Nosil ga je le malo časa. Naposled se je zgrudil pod njegovo težo in umrl . . .

V mraku prične tipati okrog sebe. Prime za debelo vejo. Na ramenih ga je nekaj neznosno zbolelo. Potiplje. Prime za križ. Hipoma se zavé, da to niso bile sanje, ampak trpka resnica. Spomnil se je na svoj stari križ, s katerim je opravljal svoja dela, četudi težko. Pozneje se je bil prevzel in hotel imeti tak križ, kakor so ga imeli drugi. Bog ga je kaznoval, ter mu ga je dal. In sedaj ima. Tu bo moral umreti od samih bolečin, ki mu jih povzroča novi križ, in od gladu. Ah! kaj je storil nespametnež! Bog ga je kaznoval, ker ni bil zadovoljen s tistim križem, katerega mu je odločil sam v svoji najmodrejši previdnosti. — Ko bi mogel dobiti svoj stari okorni križ, kako srečen bi bil.

Polotilo se ga je bridko kesanje. Na nebu so mu migljale nebeške lučce, kakor da mu svetijo na pot, kjer najde gotovo pomoč. Vroča molitev njegova izpuhti proti nebesom. Obžaloval je v njej, da je tako razžalil z nezadovoljnostjo ljubega Boga. Poprosi pomoči, poprosi za svoj prejšnji križ. — Dolgo, dolgo v noč so šepetale njegove ustnice pobožno molitev. Še-le proti jutru je zatisnil oči.

Solnce je stalo že precej visoko na nebu, ko se prebudi. Čutil se je krepkejšega. Tudi križ ga ni več tako žulil kakor včeraj. — Spoznal je takoj, da je to njegov stari križ. Bog je uslišal njegovo molitev.

Ves vesel poljubi in objame svoj križ. Boga pa iskreno zahvali, da ga je rešil onega lepega križa, pod katerim je bil omagal.

Nikdar si ni več želel družega križa. Prenašal je svojega zadovoljno in vdano. Saj je vedel, da Bog najboljše vé, kakšen križ mora kdo nositi.

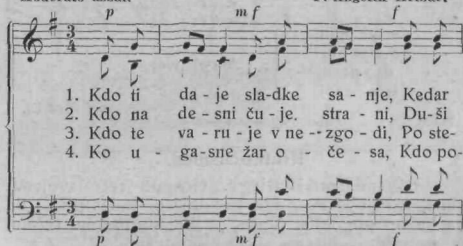
Kompoljski.

Tvoj angel.

Moderato assai.

P. Angelik Hribar.

p *mf* *f*

1. Kdo ti da - je sla-dke sa - nje, Kedar
2. Kdo na de - sni ču - je. stra - ni, Du - ši
3. Kdo te va - ru - je v ne - zgo - di, Po ste-
4. Ko u - ga-sne žar o - če - sa, Kdo po-

p *mf*

te ob - ja-me spa - nje? De-te lju - bo, srček
tvo - ji ti - ho zna - ni: Ve-komaj se greha
zah ne-var-nih vo - di, V srcu hra - ni blag po-
pe-lje te v ne-be - sa? Dete lju - bo, srček

De - te lju bo
Ve - ko - maj se
V sr - cu hra ni
De - te lju - bo